

Datum
2017-12-01
Ert datum
2017-11-14

Vårt diarienummer
2017-110-8368
Er beteckning
MYH 2017/2454

Kopia till Utbildningsdepartementet

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145
721 05 Västerås

Förslag till Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om vilka kurser som omfattas av rätt att delta i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i syfte att uppfylla krav på särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har utifrån myndighetens uppdrag att administrera studiestödet inget att erinra mot förslaget. Föreskrifter om kurser som ger rätt att delta i kommunal vuxenutbildning (komvux) i syfte att uppnå särskilda förkunskaper som krävs för tillträde till vissa utbildningar vid yrkeshögskolan inverkar endast marginellt på utflödet och administrationen av studiestöd.

CSN vill samtidigt påpeka att det remitterade förslaget i vissa avseenden kan uppfattas som studenträttsligt och författningstekniskt problematiskt.

Vissa av de listade kurserna utgör krav för grundläggande behörighet

CSN noterar att vissa av kurserna som listas i det remitterade förslaget till föreskrifter är sådana kurser som krävs för grundläggande behörighet för tillträde till utbildning inom yrkeshögskolan. För grundläggande behörighet krävs t.ex. enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan avlagd gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom komvux. För båda dessa typer av examina krävs bl.a. kurserna svenska eller svenska som andraspråk ¹, vilka båda finns upptagna i det remitterade förslaget till föreskrifter. Rätten att läsa sådana kurser i syfte att uppnå grundläggande behörighet regleras redan genom 20 kap. 19 § skollagen (2010:800).

Den som redan har uppnått grundläggande behörighet enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 förordningen om yrkeshögskolan har redan godkända betyg i vissa av de kurser som finns upptagna i det remitterade förslaget till föreskrifter. Det remitterade förslaget till föreskrifter bör därför justeras på så sätt att det bör framgå vilka kurser som enbart kan bli aktuella för personer som

¹ Se 8 kap. 6-7 §§ gymnasieförordningen (2010:2039) och 4 kap. 14-15 §§ förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

CSN Huvudkontoret

Postadress
851 82 Sundsvall

Telefon
060-18 60 00

Telefax
060-18 61 93

Webbadress
www.csn.se

uppfyller kravet på grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan utan att ha avlagt gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom komvux.² Utan ett sådant förtydligande kan det vara svårt för kommunerna att avgöra vilket lagrum som utgör grunden för den studerandes rätt att läsa de aktuella kurserna.³

Problemet med föreskrifter som består av en lista av namngivna kurser

Enligt 20 kap. 19 b § skollagen har studerande som har uppnått grundläggande behörighet rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppfylla krav på särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Rättigheten avser dock endast en behörighetsgivande utbildning åt gången.

I förarbetena till den aktuella bestämmelsen framgår att regeringens intention är att alla som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå och som har uppnått grundläggande behörighet ska ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå, i syfte att uppfylla krav på särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. För att säkerställa att inga vuxna fastnar i återvändsgränder i utbildningssystemet betonade regeringen vidare att rätten till utbildning inte skulle begränsas till en viss studievolym, ett visst antal särskilda behörigheter eller särskilda förkunskaper för bara en viss utbildning i yrkeshögskolan. Regeringen har trots dessa utfästelser om en generell rätt till behörighetsgivande studier vid komvux samtidigt uttryckt att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om exakt vilka kurser den utvidgade rätten till komvux ska omfatta.⁴ Varje sådan avgränsning kommer att innebära att den enskildes faktiska möjligheter att genom komvux uppnå behörigheter för olika utbildningar inom yrkeshögskolan begränsas. Det remitterade förslaget innebär att Myndigheten för yrkeshögskolan i föreskriftsform räknar upp de kurser som innebär en rätt till utbildning vid komvux enligt 20 kap. 19 b § skollagen. CSN anser att förslaget är problematiskt av flera anledningar.

- *En förteckning över kurser som sökande har rätt att läsa begränsar den enskildes möjligheter*
Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar regelbundet om vilka utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan.⁵ Utbildningar försvinner och tillkommer därför löpande. För varje utbildning får, utöver kravet på grundläggande behörighet, ställas upp krav på nödvändiga särskilda

² D.v.s. för personer med behörighet enligt 3 kap. 1 § första stycket 3-4 (möjligtvis även 2) förordningen om yrkeshögskolan.

³ D.v.s. om den studerande har rätt att läsa sådana kurser för att uppnå grundläggande behörighet enligt 20 kap. 19 § skollagen, eller för att uppnå särskilda kunskaper enligt 20 kap. 19 b § skollagen.

⁴ Prop. 2016/17:5, sid. 20-24.

⁵ 7 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.

förkunskaper.⁶ En förteckning med namngivna kurser kan inte innehålla samtliga de kurser som listas som särskilda behörighetskrav för alla utbildningar som vid en viss given tidpunkt återfinns inom yrkeshögskolan. En sådan förteckning kommer i praktiken att innebära en risk för att enskilda studerande inte får möjlighet att läsa just de kurser som utgör sådana särskilda kunskaper som krävs för tillträde till en viss utbildning inom yrkeshögskolan. CSN saknar i den bifogade konsekvensutredningen en redogörelse för i vilken utsträckning den föreslagna förteckningen kommer att begränsa enskildas möjligheter att genom komvux uppnå behörigheter för olika utbildningar inom yrkeshögskolan. En sådan utredning är särskilt relevant då avsaknaden av föreskrifter, såvitt CSN uppfattar det, skulle innebära en generell rätt för enskilda att läsa samtliga kurser som utgör sådana särskilda kunskaper som krävs för tillträde till olika utbildningar inom yrkeshögskolan.⁷

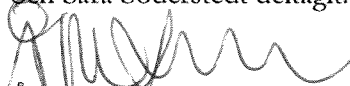
- *En förteckning över kurser som sökande har rätt att läsa kräver ständig revision*
Utbudet av utbildningar inom yrkeshögskolan förändras ständigt. Föreskrifter om rätt till komvux på gymnasial nivå som innehåller namngivna kurser kommer därmed ofta att behöva revideras. I annat fall finns risk att kurser som inte längre är behörighetsgivande för utbildningar inom yrkeshögskolan fortfarande anges som sådana, respektive risk för att kurser som har kommit att bli behörighetsgivande inte listas som sådana.
- *En förteckning över kurser som sökande har rätt att läsa innebär en risk för att sökande kan läsa in särskilda kunskaper till flera utbildningar samtidigt*
En risk med föreskrifter som listar enskilda behörighetsgivande kurser är att de kan leda till att kommunens kontroll av rätten till studier vid komvux kommer att inskränka sig till en kontroll, av om en viss sökt kurs finns upptagen i föreskrifterna eller inte. Det kan innebära en bristande efterlevnad av den tänkta begränsningen att den sökande endast har rätt att läsa en behörighetsgivande utbildning åt gången. Kopplingen mellan de kurser den sökande vill läsa och tillträdesreglerna för ett specifikt utbildningsprogram inom yrkeshögskolan kan med andra ord gå förlorad.⁸

⁶ 3 kap. 3-3 a §§ förordningen om yrkeshögskolan.

⁷ Eftersom rätten till komvux då endast skulle regleras i 20 kap. 19 b § skollagen. Jämför motsvarande reglering i 20 kap. 19 a §, avseende rätt att läsa behörighetsgivande kurser för tillträde till högskolan, där avsaknaden av ytterligare föreskrifter innebär att skollagens bestämmelser istället blir direkt tillämpliga.

⁸ Jfr regeringens uttalande att rätten till komvux är avsedd att gälla en rätt att skaffa särskilda kunskaper för en utbildning inom yrkeshögskolan åt gången (prop. 2016/17:5, sid. 24).

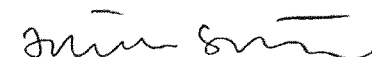
Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åke Svensson efter föredragning av verksjuristen Annika Berg och utredaren Joacim Strömblad. I arbetet med remissvaret har även verksamhetsutvecklarna Maria Grahn Sillén och Sara Söderstedt deltagit.

Åke Svensson

Annika Berg

Joacim Strömblad